

נשיא ומייסד
הרב שאול ישראלי זצ"ל

מופק בסיוע של:
ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לשירותים רוחניים בתפוצות

חֶמְדַּת יָמִים HEMDAT YAMIM

אחרי מות - קדושים תשס"ט פרשת שבוע

"שְׁנֵי בְּנֵי אֶהְרֹן"

הרב יוסף כרמל, ראש כולל "ארץ חמדה"

שאלת מיתתם של שני בני אהרון מלוה אותנו מאז פרשת שמיני ופותחת גם את פרשתנו. חז"ל והראשונים התייגעו להסביר את פשר עונשם הקשה, ביום כה שמח ומשמעותי בתולדות האומה - יום השכנת השכינה על המשכן וממילא על העם. ננסה השבוע להסביר את שורש העניין, בכיוון חדש, המבוסס על בדיקת הביטוי "שְׁנֵי בְּנֵי" (ויקרא ט"ז א). הסבר זה יכול להיות נכון אליבא דכל ההסברים, בביאור חטאם ביום השמיני.

לביטוי "שְׁנֵי בְּנֵי" שתי מקבילות בתורה:

הראשון: "וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁמֵעוֹן וְלוֹי" (בראשית ל"ד כה).

השני: "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֲתִי שְׁפַלְתָּם יוֹסֵף אֵינְנוּ וְשְׁמֵעוֹן אֵינְנוּ וְאֵת בְּנֵימָן תִּקְחוּ עָלַי כִּלְנֶה: וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל אָבִיו לֵאמֹר אֵת שְׁנֵי בְּנֵי תַמִּית אִם לֹא אֲבִיאֲנֹו אֵלֶיךָ תִּנְה אֲתוֹ עַל יְדֵי וְאֲנִי אֲשִׁיבֶנּוּ אֵלֶיךָ" (שם מ"ב לו-לז).

שני פסוקים אלה קשורים לחטא מכירת יוסף. הראשון נקשר לנושא בידי יעקב אבינו, המחבר את ביקורתו על מעשה שכם, עם ביקורתו על חטא מכירת יוסף. וז"ל:

"שְׁמֵעוֹן וְלוֹי אֲחִים כְּלֵי חֶמְסִי מִכְרֵתִיהֶם: בְּסֻדָּם אֶל תְּבֹא נַפְשִׁי בְּקִהְלָם אֶל תַּחַד כְּבִדֵי כִי בְּאֶפְסֵי הָרְגוּ אִישׁ וּבְרָצִנָם עָקְרוּ שׁוֹר: אֶרֶז אֶפֶס כִּי עָז וְעִבְרָתָם כִּי קִשְׁתָּה אֶחְלַקְסָם בְּיַעֲקֹב וְאֶפְיָצֵם בְּיִשְׂרָאֵל" (שם מ"ט ה-ז וברש"י שם).

אין צורך להסביר את הקשר של הפסוק השני. ראובן שמעון ולוי, אבדו את בכורתם - את הזכות להנהגה. לפני שנציע את הסברנו, נקשה עוד קושיה אחת וננסה לתרצה.

מה פשר הצעתו התמוהה של ראובן "אֵת שְׁנֵי בְּנֵי תַמִּית", על איזה הגיון היא מבוססת? אומנם חז"ל העניקו לראובן את הכינוי "בכור שוטה" (רש"י שם), אף על פי כן אין אנו פטורים מהניסיון להבינה.

התורה קבעה "אִם הִמְצֵא תִמְצֵא בְּיָדוֹ הַגִּבְעָה ... שְׁנַיִם יִשְׁלַם" (שמות כ"ב ג). התורה גם קבעה כי "וַיִּגְבַּע אִישׁ וַיִּמְכְּרוּ וַיִּמְצְאוּ בְּיָדוֹ מוֹת יוֹמָת" (שם כ"א טז). אומנם במקרה זה, אי אפשר להטיל כפל, כי העונש הוא מיתה.

יהודה שמכר את יוסף, גם הציל אותו מידי שמעון ולוי (רש"י) שביקשו להרגו. לכן עונש המוות שלו, הומר בעונש המוות שהוטל על שני בניו, ער ואונן (שחטאו גם בעצמם ונתחייבו מיתה). כיון שכך, חזר הדין למקור והכפל נשאר על כנו.

ראובן שמציע את מות שני בניו, על אי החזרתו של בנימין, מחקה את דין השמים שהוטל על אחיו הצעיר. חז"ל מבקרים אותו, כי ברור שרק הקב"ה יכול לבחור בעונש שכזה ואלו יעקב בוודאי שלא יעשה זאת.

(בהזדמנות אחרת, בלני"ד, ננסה להסביר מה הייתה ההווא אמינא של ראובן, כי יעקב כן יפעיל עונש שכזה).

שמעון שהיה שותף בכיר בחטא המכירה, בא על עונשו בדרך אחרת. לאחר הירידה הראשונה של האחים למצרים והפגישה הראשונה עם יוסף השליט, השליך יוסף את שמעון לכלא המצרי. בכך כביכול, גזר עליו עונש, של מידה כנגד מידה. וז"ל הכתוב: "וַיִּדְבֹר אֱלֹהִים וַיִּקַּח מֵאִתָּם אֶת שְׁמֵעוֹן וַיִּצְטַר אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם" (שם מ"ב כד). כך מפורש ביונתן "וַיִּדְבֹר מְלֻוֹתֵהוּם יָת שְׁמֵעוֹן דְּנָעַט לְמִקְטְלֵיהּ וְכַפַּת יָתִיהּ קְמִיהוּן" (שם ועיינו גם ברש"י). גם אם עשה זאת רק לעיניהם (רש"י), ברור כי כלפי האחים ובני המשפחה האחרים, שמעון הופרד והוגלה מארצו וממשפחתו, כפי שעשה ליוסף.

אם כך, לוי היה היחיד, שעדיין לא שילם על המכירה. זמן הפרעון הגיע עתה. אהרון הכהן מנהיגו הרוחני של השבט כולו, מכפר ביום השכנת השכינה, על חטא העגל (=יוסף) וחטא מכירת יוסף (עיינו בדברינו לפרשת שמיני תשס"ח). הקטגור מקטרג ופורע את החוב, משני בני אהרון שחטאו "וַיִּקְרְבוּ לְפָנָי יִקְרָא אֶשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צָנְהוּ אֲתָם" (ויקרא י"א).

דווקא בימים אלה, ימי זכרון והודיה,
הבה נתפלל כי גם בעת מחלוקת בין אחים (שהיא לגיטימית ומותרת ואפילו רצויה),
נדע לשמור על אחדות בלי דרישה לאחדות.

לע"נ רבי יעקב
בן אברהם ועיישה סבג

לע"נ הרב אשר וסרטיל ז"ל
נלבי"ע ט' כסלו תשס"ט

ERETZ HEMDAH

5 Ha-Mem Gimmel St. P.O.B 36236 Jerusalem 91360
Tel: 972-2-5371485 Fax: 972-2-5379626

Email: info@eretzhemdah.org

www.yeshiva.org.il

ארץ חמדה ע"ר

רח' המ"ג 5 ת.ד. 36236 ירושלים 91360
טל' 02-5371485 פקס: 02-5379626

web-site: www.eretzhemdah.org

ניתן לקרוא את הדברים גם באתר האינטרנט

חמדת הדף היומי עיונים בשולחן ערוך - חושן משפט, לאור הדף היומי

ב' - ח' אייר, בבא קמא קיט - בבא מציעא ז

מפני מה מודה במקצת נשבע

הרב עופר לבנת

בתחילת מסכת בבא מציעא הגמרא עוסקת בהלכות שבועת מודה במקצת. כאשר אדם תובע סכום כסף והנתבע מודה שהוא אכן חייב חלק מסכום זה, הנתבע ישלם את הסכום שהודה ועל השאר, התורה מחייבת אותו שבועה. הגמרא (ג עמוד א), תוך כדי הדיון בסוגיה, מביאה את הסברו של רבה לשבועה זו: "אמר רבה: מפני מה אמרה תורה מודה מקצת הטענה ישבע? חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו". כלומר, החשד הוא שהנתבע אכן חייב את מלוא הסכום, אך רצה לכפור בכל התביעה. אומנם, כיון שלא היה יכול להעיז פניו בפני האדם לו הוא חייב כסף, הוא הודה במקצת התביעה. אם נחייב אותו להישבע ולהכחיש את דברי התובע, הוא ישבר ויודה שאכן הוא חייב את מלוא התביעה.

הראשונים ניסו להסביר יותר לעומק מהי בדיוק שאלתו של רבה "מפני מה אמרה תורה מודה במקצת הטענה ישבע." לפי התוספות (שם ד"ה מפני), רבה שואל מדוע שלא נאמין לו ב'מיגו' שהיה כופר הכול. 'מיגו' (=מתוך) הינו מושג הקובע שאם אדם היה יכול לטעון טענה מסוימת שבה היה זוכה בדיון, אף אם הוא טוען טענה אחרת הוא נאמן מתוך שהיה יכול לטעון את הטענה שלא טען. לכן, לפי התוספות, השאלה היא, הרי אותו אדם שהודה במקצת, היה יכול גם לכפור בכל התביעה, שהרי מדובר במקרה שלתובע אין הוכחה לתביעתו. אילו היה כופר בכל הוא לא היה חייב שבועה, אם כן מדוע עתה, שואל רבה, שהודה במקצת הוא חייב להישבע? מדוע שלא נאמר שמתוך שאילו היה כופר בכול היה פטור משבועה, גם עתה שהודה במקצת יהיה פטור משבועה. על כך עונה רבה שאדם זה לא היה מסוגל לכפור בכול, משום שאין אדם מסוגל להעיז פניו כלפי אדם לו הוא חייב. אמנם, לפי הסבר זה של תוספות, לשאלת רבה, תשובתו של רבה הופכת להיות בעייתית. הראשונים (תוספות בבא קמא קז עמוד א"ה עירוב, ר"ן שבועות כו עמוד ב בדפי הרי"ף, ועוד) ציינו למספר מקומות בש"ס בהם הגמרא קבעה ש'מיגו' מועיל, למרות שהטענה שהיה הנתבע יכול לטעון היא טענה שיש בה העזת פנים. מצאנו מספר תשובות לשאלה זו, הפעם נביא את תשובתו של הש"ך (חושן משפט בסוף סימן פב דיני מיגו סעיף ו-ו וציין שם לכמה ראשונים שכן תירצו). הוא קבע כעיקרון כי יש הבדל בין אם ה'מיגו' בא לפטור את הנתבע מחיוב ממון לבין אם הוא בא לפטור את הנתבע מחיוב שבועה. כיוון שכדי לחייב אדם לשלם, צריך הוכחה חזקה, גם אם ה'מיגו' רעוע כיוון שמדובר בטענה שיש בה העזת פנים, ה'מיגו' מספיק בכדי לפטור אותו מלשלם. אך אם ה'מיגו' בא לפטור משבועה, כמו במקרה שלנו, אם ה'מיגו' רעוע כי הוא מבוסס על טענה שיש בה העזת פנים, הוא אינו פוטר מחיוב שבועה.

הסבר זה של התוספות לשאלתו של רבה מנוגד לשיטתם של הר"י מיגאש והרמב"ם. לפי הר"י מיגאש (שבועות מה עמוד ב) והרמב"ם (מלוה ולוה יג, ג) 'מיגו' כלל אינו יכול לפטור מחיוב שבועה, אלא רק מחיוב ממון. לכן אין מקום לשאול מדוע שלא יפטר הנתבע 'מיגו' שהיה כופר בכול. לשיטתם, שאלתו של רבה היא, מדוע התורה חייבה שבועה דווקא במקרה זה של מודה במקצת.

סיכום: לפי התוספות, רבה שואל מדוע אדם שהודה במקצת אינו פטור משבועה, ב'מיגו' שהיה יכול לכפור בכל התביעה. התשובה לכך היא ש'מיגו' אינו פוטר במקום שהוא מבוסס על טענה שיש בה העזת פנים. אמנם יש ראשונים שסייגו שלעניין לפטור מתשלום גם 'מיגו' המבוסס על טענה שיש בה העזת פנים פוטר. לפי הר"י מיגאש והרמב"ם 'מיגו' כלל אינו פוטר מחיוב שבועה, ולשיטתם רבה בא להסביר מדוע דווקא במקרה של מודה במקצת חייבה התורה שבועה.

שער לדין

בחודשים הקרובים יתפוס מדור "שער לדין" את מקומו של המדור משפט והלכה – משפטי שאול / הלכה פסוקה.

המדור "שער לדין" יעסוק בסוגיות יסוד במשפט העברי ויפתח לציבור הרחב פתח להבנת מושגי יסוד בתחום עבודת בית הדין על פי דין. בכך נבנה נדבך נוסף בקירוב משפט התורה לליבו של הציבור הרחב.

זכויות הבעל בנכסי אשתו

הרב אוריאל אליהו

השבוע נדון בעז"ה בדין קנין הבעל בנכסי אשתו שהביאה עמה מלפני הנישואין או שנפלו לה בירושה או שקיבלה כמתנה אחר הנישואין.

בגמרא בכתובות ובעוד מקומות מבואר שישנם שבמקרה והאשה הכניסה לבעלה נכסים, עם חתונתם, ניתן להגדירם בשני דרכים:

א. נכסי צאן ברזל.

ב. נכסי מלוג.

ההבדל המהותי ביניהם הוא שנכסי צאן ברזל הופכים להיות רכוש הבעל וכנגדם הוא מתחייב לה בכתובתה שאם ימות לפניו או יתגרשו, יחזיר לה הבעל את שווי הנכסים הללו, כפי שוויים בשעת הנישואין. לעומתם נכסי מלוג נשארים רכוש האשה אלה שלבעל יש זכות להנות מן הפירות. לכן איננו מקבל אחריות עליהם וממילא יחזרו כמו שהם. כיון שאין אין אחריותם עליו, אם פחתו היא הפסידה ואם הותירו היא הרוויחה. ממהותם נגזר שמם – מלוג – מלשון מליגה דהיינו קציצת השער שהוא הפירות והשארית הראש שהוא גופם (הגהות מיימוני). לדעת הרמב"ם האשה היא הקובעת כיצד להגדיר את הנכסים שהיא מכניסה ואילו לדעת הריב"ש (סי' ק"ט) הבעל הוא המחליט אם לקבל על עצמו אחריות – כגון שרואה שעתיד להרויח או שלא לקבלה (בי"ש וח"מ בס"י פ"ה ס"ב).

זאת יש לדעת שכל סוגי הנכסים – בין מטלטלין או כספים בין קרקעות עבדים ובהמות יכולים להיות מוגדרים כנכסי צאן ברזל או נכסי מלוג.

א"כ כיצד נדע על נכס מסויים אם הוחלט שהוא מנכסי מלוג או מנכסי צאן ברזל?!

נחלקו בזה הראשונים – רבינו אפרים סובר שרק אם קיבל אחריות בפירוש **אין** שעשו שומא וקצבו את ערכם הרי אלו נכסי צאן ברזל, אבל אם לא, אפילו כתבם במפורט בכתובה, אינם אלא נכסי מלוג. (וכ"כ בדק הבית שסובר הרמב"ם.)

לעומתו העיטור סובר שכל שכתב את הנכסים ופרטם בכתובה הרי אלו נכסי צאן ברזל. רק מה שלא כתב או שנפלו לה לאחר הכתיבה הרי הם נכסי מלוג.

גם נכסי צאן ברזל, אסור לבעל למכור, חוץ ממעות וסחורה שניתנו להוצאה שהרי אין שם בית אביה עליהם, אבל קרקעות ועבדים ואפילו מטלטלין שם בית אביה עליהם ולכן משום שבח בית אביה אסור לו למכורם. (הריב"ש בשם הירושלמי ונפסק להלכה בשו"ע אהע"ז סי' צ.)

אם כן יש לשאול, לשיטת הריב"ש, מאחר שהברירה ביד הבעל אם לקבל את הנדוניה כנכסי מלוג או כצאן ברזל וכי למה לו לקבלם כנכסי צאן ברזל וע"י כך להתחייב באחריותו, הרי בין כך ובין כך אינו יכול למכורם. מצד שני גם בנכסי מלוג הוא אוכל פירות ואינו מפסיד במה שאינם נכסי צאן ברזל.

שאלה זו הובאה בשו"ת הריב"ש סי' ק"נ. הוא השיב כמה נפקא מינות בין נכסי צאן ברזל לנכסי מלוג ונפרטם בקצרה.

א. כספים וסחורות יכול למכור כנ"ל, ואפילו שאר מטלטלין שאינו רשאי למכור, בדיעבד אם מכר, סובר הרמב"ם שמכירתן קיימת והיינו בנכסי צאן ברזל. לעומתם בנכסי מלוג גם בדיעבד המכירה בטלה. (חוי"מ סי' צ', אמנם הרמב"ן והרשב"א חולקים וכן פסקו ריב"ש ורמ"א, אמנם בקרקעות לכו"ע המכר בטל)

ב. פירות היוצאים מן הפירות שבאו מעלמא כגון כפל של ולד הבהמה – בנכסי מלוג הם של האישה ובנכסי צאן ברזל הם של הבעל.

ג. כשבאה לגבות כתובתה ונדוניה שהכניסה לו – אם מדובר בנכסי צאן ברזל צריכה שומא וגוביינא בבית דין, משא"כ בנכסי מלוג.

ד. עבדי מלוג של כהן שמת אינם אוכלים בתרומה ואילו עבדים המוגדרים כנכסי צאן ברזל – אוכלים.

ה. אם הותירו הותירו לו, ולכן אם רואה שעתידיים להשביח כגון גדיים שיעשו תיישים כדאי לו לקבל אחריות. אבל לענין פירות וירושה דינם שווה.

משפטי שאול

הוצאה מחודשת של הספר המכיל פסקי דין עקרוניים של מו"ר מרן הגאון הרב שאול ישראלי זצ"ל בשבתו בבית הדין הגדול בירושלים.

בספר גם משא ומתן בנושאים אלה עם גדולי הדור. מחיר הספר 80 ₪ (לחץ לקניה)

רוצים לפתור בעיות עלפי ההלכה ובמסגרת החוק?

פנו אל: רשת בתי הדין "ארץ חמדה – גזית"

טלפון: 077-2158215 פקס: 02-5379626

BEITDIN@ERETZHEMDAH.ORG

שו"ת במראה הבזק

(מתוך ח"ו)

Torremolinos, Spain

טורמולינוס, ספרד
אדר תשס"ד

שימוש בשמות לועזיים לצורך "מי שברך" לחולים או אשכבה, ואשכבה ללא ציון שם כלל

שאלה

פעמים רבות אנשים מבקשים ממני להתפלל על חולים שלהם, וכאשר אני מבקש מהם שמות של הוריהם, הם נותנים לי את השם הלועזי ואינם יודעים מה השם העברי שלהם. מה עדיף במקרים אלו: להשתמש בשם הלועזי הנקוב או לומר בן חוה (לספרדים)?
מה לעשות כאשר הם עצמם אינם יודעים את שם העברי אלא את שם הלועזי?
פעמים רבות מבקשים ממני לעשות אשכבות לקרובים שנפטרו, אך מסיבה כלשהי כמה מהם אינם אומרים לי שום שם, אלא כגון "אשתו של פלוני" או "אמו של פלוני". האם זה מועיל משהו, ואיזו עמדה לנקוט?

תשובה

לדעת רוב הפוסקים ככולם אין איסור בקריאת שמות לועזיים¹, אך מכל מקום ישנה עדיפות מובהקת לקריאת שמות עבריים², הן בבחירת השם וקביעתו והן בשימוש ובקריאה בשם זה.
כאשר ניתן לברר את השם העברי של החולה או של הוריו, עדיף לבררו ולהשתמש בו בתפילה. במקרה שהשם העברי אינו ידוע ורוצים להזכיר את שמו, עדיף לומר את שמו או את שם הוריו הלועזי³.
אם החולה עצמו אינו יודע את שמו ואין לו דרך לבררו, ראוי לעודדו לבחור לו שם ראוי, אשר לפיו ייקרא שמו בישראל⁴.
אין ספק כי בקריאת שם עברי ושימוש בו האדם מבליט את שייכותו לעם ישראל ואת ייחודו של עם ישראל משאר האומות – נוסף לעניינים נסתרים רבים שיש בעניין השפעת השם על האדם, הכתובים בספרות הנסתר⁵.
לגבי אשכבה לנפטר שלא ידוע שמו המסוים – לא מצאנו התייחסות מפורשת בפוסקים לכך, אך מסתבר לומר שרצוי לברר את השם המסוים, ואם אינו ידוע, ודאי שמועיל להתפלל גם באופן שמזכיר אותו לא בשמו המסוים⁶.

¹ גיטין (יא ע"ב), "אגרות משה" (או"ח ה סי' י). וכתבו הפוסקים ראייה גם מכך שגדולי ישראל רבים, תנאים ואמוראים, נקראו בשמות לועזיים. אמנם מהר"ם שיק (יו"ד סי' קסט) התייחס בחומרה מיוחדת לעניין זה, וכתב שיש בזה איסור דאורייתא משום "בחוקותיהם לא תלכו"; ומכל מקום זה לעניין קריאת השם, כלומר קביעתו, אך לא לעניין השימוש בו לאחר שנקבע.

² כבר במדרש מופיע שחז"ל שיבחו את ישראל שלא שינו במצרים את שמותיהם לשמות הגויים (שמות רבה א כח), וישנם מקורות רבים נוספים המדברים על חשיבותה של לשון הקודש. עיין גם בתשובה הבאה.

³ שימוש בשם לועזי מותר, כמוכח לעיל, ויש לדון מצד הבעיה של תפילה בלשון לעז: המחבר (שו"ע או"ח סי' קא סע' ד) פסק בסתם כדעת הרי"ף, שאדם המתפלל תפילה ביחיד יתפלל רק בלשון הקודש, וב"יש אומרים" את דעת הרא"ש, שגם בתפילת יחיד כל מה שנאסר הוא תפילה בלשון ארמית – אבל כל שפה אחרת שאיננה לשון הקודש מותרת. מקור הדברים הוא בסוגיה (שבת יב ע"ב): "א"ר יוחנן, כל השואל צרכיו בלשון ארמי אין מלאכי השרת נזקקין לו, שאין מלאכי השרת מכירין בלשון ארמית". ונראה לומר שבהזכרת שם לועזי אין בעיה של תפילה בלשון לועזית, כי לפי דעת הרא"ש, שהביאו המחבר בלשון "יש אומרים", כל שפה שאינה ארמית מותרת. ואפילו לפי הרי"ף, שסתם כמותו המחבר בשו"ע, יש לומר שהוא רק כאשר התפילה עצמה נאמרת בלשון לועזית, מה שאין כן כאן, שהתפילה כולה נאמרת בלשון הקודש, ורק שם החולה או הוריו נאמרים בלעז.

ועוד יש לומר ששם הוא דבר שאינו מיתרגם, ולכן אין באמירת שם לועזי דיבור שאיננו בלשון הקודש. לכן, כאשר אדם הנדרש להתפלל או לברך עבור אדם ששמו לועזי, כל עוד לא ידוע שיש לו שם נוסף עברי, השם הלועזי הוא שמו, ואין אפשרות אחרת לקרוא בשם הזה בלי מרכיב הלעזי. ונראה לומר שעדיף לקרוא בשם הלועזי מאשר לומר "בן חוה", כי גם אם ידוע שיש להם שם עברי אלא שאין יודעים מהו עדיף לקרוא בשם המסוים, וכל מה שמצינו בדיני קריאה בשם "בן חוה" וכד' הוא בגרים, שאין להם ייחוס, וזה ודאי שאינו כך.

⁴ כך כתב בספר "קוראי שמו" (עמ' 178), בשם הגר"מ אליהו, הגר"א נבנצל והגר"ד בצרי, וכן בספר "שערי הלכה ומנהג" (ג עמ' ש בהערה) בשם הרבי מליובאוויטש.

⁵ נביא אחד מן המקורות בסידור "בית עובד" (ליורנו תר"ג עמ' קצד), שם כתב הרב יהודה שמואל אשכנזי שיש להיזהר מאוד בקריאת שם לתינוק, שלא לקרוא לו באחד "משמות שרגילים בהם אומות העולם, כי השם פועל והוא פוגם פגם גדול כנודע... והוא כנראה דבר הנודע ליודעי ח"ן.

⁶ וסברה פשוטה היא שיד ה' לא תקצר מלהושיע ומלדעת מיהו החולה שמתפללים עליו.

בשם צוות המשיבים ובברכת התורה,

הרב משה ארנרייך   הרב יוסף כרמל
ראשי הכולל

חברי הועדה המייעצת:
הרב זלמן נחמיה גולדברג
הרב נחום אליעזר רבינוביץ
הרב ישראל רוזן

שו"ת "במראה הבזק", חלקים א'- ו'

תשובות לשאלות מרבני הגולה. השאלות מבטאות את המצב מיוחד של קהילות ישראל בכל קצוות תבל בימינו אנו. התשובות מתמודדות עם המציאות בעולם מודרני מתפתח בדרך של "דרכיה דרכי נעם". הספרים עוסקים בארבעת חלקי ה"שלחן ערוך" תוך ניסיון לקחת בחשבון גם את החלק החמישי ההופך את התורה ל"תורת חיים".

מחיר מבצע לששת הכרכים 300 ₪ במקום 360 ₪ (לחץ לקניה) (טל' 02-5371485)

חדש !!! שו"ת "במראה הבזק" במהדורה מהודרת! מחיר מבצע לששת הכרכים 400 ₪ במקום 480 ₪

בשיתוף המרכז לשירותים רוחניים לקהילות - ההסתדרות הציונית העולמית

